

EESTI SOTSIALISTIDE-REVOLUTSIONÄÄRIDE PARTEI. TARTU
KOMITEE

Põllutööline ja maaseadus

Tartu : [E. Sotsialistide-Revolutzionääride Partei Tartu Komitee
1919

Tartu Ülikooli Raamatukogu: A-53403

Trükise digitaalkoopia ehk e-raamatu tellimine (eBooks on Demand (EOD)) –miljonid raamatud vaid hiireklõpsu kaugusel rohkem kui kümnes Euroopa riigis!

Täname Teid, et valisite EOD!

Euroopa raamatukogudes säilitatakse miljoneid 15.–20. sajandi raamatuid. Kõik need raamatud on nüüd kättesaadavad e-raamatuna — vaid hiireklõpsu kaugusel 24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas. Tehke otsing mõne EOD võrgustikuga liitunud raamatukogu elektronkataloogis ja tellige raamatust digitaalkoopia ehk e-raamat kogu maailmast. Soovitud raamat digiteeritakse ja tehakse Teile kättesaadavaks digitaalkoopiana ehk e-raamatuna.

Miks e-raamat?

- ➔ Saate kasutada standardtarkvara digitaalkoopia lugemiseks arvutiekraanil, suurendada pilti või navigeerida läbi terve raamatu.
- ➔ Saate välja trükkida üksikuid lehekülgi või kogu raamatu.
- ➔ Saate kasutada üksikterminite täistekstotsingut nii ühe faili kui failikomplekti (isikliku e-raamatukogu) piires.
- ➔ Saate kopeerida pilte ja tekstiosi teistesse rakendustesse, näiteks tekstitöötlusprogrammi-desse.

Tingimused

EOD teenust kasutades nõustute Te tingimustega, mille on kehtestanud raamatut omav raamatukogu. EOD võimaldab juurdepääsu digiteeritud dokumentidele rangelt isiklikel, mittekommertseesmärkidel. Kui soovite digitaalkoopiat muuks otstarbeks, palun võtke ühendust raamatukoguga.

- ➔ Tingimused inglise keeles: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/en/agb.html>
- ➔ Tingimused saksa keeles: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/et/agb.html>

Rohkem e-raamatuid

Seda teenust pakub juba tosin raamatukogu enam kui kümnes Euroopa riigis.

Lisainfo aadressil: <http://books2ebooks.eu>

Wäljaantud E. Sotsialistide-
Revolutsionääride Partei
Eartu Komitee poolt.

„Wõitluses omandad
ja oma õiguse!”

HA

40843

Põllutööline ja maaseadus. 183517

Seltsimehed maatöölised!

Teil tuleb omadel kongressidel alati harutada tööliste elusse ja wõitlusse väga sügawalt puutuwaid küsimusi. Nende küsimuste esimeses reas seisab muidugi maaküsimus, mille üht ehk teist wiisi otsustamine terawalt puudutab kõiki põllutöölisi, iseäranis praegu. Kuid praegu ei saa enam otsukohe juttu olla maaküsimuse lahendamisest üleüldises mõttes, selle põhi-
aluste määramisest, sest sellekohase seaduse on asutaw kogu juba wastu wõtnud ja praegu on küsimus ainult selles, kuidas töölistel praegusel filmapilgul kõige kasulikum oleks ellu wiia seda seadust, mille asutaw kogu wälja annud. See wiimne ülesanne on aga hulga raskem ja keerulisem, kui põhjusemõtteline küsimuse otsustamine, sest et see maa seadus, nagu ta asutawa kogu poolt wastu wõdetud, kujutab enesest diefti kaheotsaga keppi, mille üks ots on Eesti kodanluse ja selle järelootfikut pihus, kuna teine ots weel väga kiredasti tööga piinatud põllutööliste turjal edasi wõib tantsida, hoolimata ilusatest sõnalistest lubadustest.

Meie ei taha teie tähelepanekut pikemalt koormata selle küsimuse põhjusemõttelise küljega, tähendame ainult seda, et asutawa kogu maaseaduses ei leidugi mingisugust põhjusemõtet maaküsimuse otsustamises. See on wilets kofkulapituid paragrahwide sega, mis ka tegelikult meie terawat maaküsimust kuidagi rahuloldawalt otsustada ei suuda. Ssegi suurpõllu-

pidamist ei suuda ta lõpulistult kaotada. Päälistaudselt waadates näib küll, et suurmaapidamised wõõrandataks, kuid eramanduse õigust maa päale ei kaotada ometi lõpulistult mitte ära. Rääkimata sellest, et ta meid põrmugi sotsialismile ligemale ei wii, mis ometi ainuüksi suudab kaotada klassid ja klassiwahed.

Esiteks jätab see seadus edaspidigi kapitalistidele küllalt laiad wõimalused maaga angeldamiseks. Teiseks aga, tükeldades riigistatud Saksa parunite maid, loob ta kindlad frundid, millest aga lõwiosa wõib libiseda töölistest mööda, kui nad ei leia abinõusid, kuidas enesele kindlustada riigistatud maid. — Misfugused majanduslikud abinõud wõiwad aga olla töölisel, kelle higi ja werd on imenud üksteise wõidu päris parun ja hall parun!

Õdepoolest, põllutööline tuletab praegu meele tuttawat mõistujuttu rebasest ja wiinamarjadest. Tema ees seisab maaseadus, mis kirjeldab terwet wäikste fruntide paradiisi . . . kuid — film näeb neid küll, aga käsi ei ulata nii kaugele. — Ei saa ta ju wõtta paljaid maatükke, nii nagu pakub temale seadus. Palja maaga ei ole midagi päale hakata — on tarwis ka ehitusi — enesele elumaja, loomadele lauta, on tarwis põllutööriistu, loomi, wiljaseemet jne. Rust wõtab ta kõigeks selleks raha? Tal endal ei ole. Rogu riigi kohta kuluks selleks otstarbeks mittu miljardi marka. Kuid ka riik, kes isegi uppub paberraha kuhjadesse, ei jaks töölisti praegu aidata.

Mis järgneb sellest?

Põllutööliste klass, kui niisugune, ei suuda omale wõtta maad, mida praegune maaseadus temale näib pakkawat. Kuid maa ei wõi ju harimata jääda, keegi peab ta ometi wõtma. Kes on see õnnelik? Ütleme, üksikud tööliised, kel juhuslikult leidub taskus enam-wähem tarwilikul määral raha, — kui jarnaseid töölisti aga üleüldse olemas on! Kuid kes weel, — kes muud, kui meie hallparun, mõni rentnik, kel juba tarwilik inventaar soetatud, siis sõjaajal rikkaks läinud angeldaja, ja lõpuks — meie wana tutaw — Saksa parun, kellele asutaw kogu ja wabariigi walitsus kawatsewad tasu maksta

maa eest, mis haritud ja wäetatud Eesti töölise higi ja we-
rega, — ka tema tahab ja saab maad riigi maatagawarast,
kuigi mitte põlisele rendile, — seda Saffa parun ei tahagi,
— siis ometi terwete mõisate kaup harilikfude aasta-rendi
tingimistega. On ju selge, et niikaua, kui töölised ei suuda
kogu maad enese kätte wõtta, walitsus ei jätta teda harimata :
ta antakse sellele, kes hästi maksab. Kas seda ei suuda teha
meie hallparuni poolwenda — „eht“ Saffa parun? Mui-
dugi jagawad need mitmesugused „parunid“ selle maa eneste
wahel wennalikult ära . . . Ja tööline peab jälle ühe aasta
künnihärjana tööd rühmama, peab weel ühe aasta palgatöö
iffet kandma. Kui mööda jõuab ka see aasta ja kätte tuleb
Jüripäew — palju töölisi jõuawad see kordki ise maad wõtta?
Eks astu uuesti küna juure meile tutaw rida isandaid —
hall- ja pärisparunitega eesotsas. Ja nii wõib see kaua kesta.
Maa aga, mida riik siin kogu aeg neile wälja rendib, saab
tugewaks tugikohaks wanadele kapitalistidele, ning ühes sellega
ka uute kaswatajaks, kuna põllutöölised kui klass ei jõua sam-
mugi edasi omal arenemisteel.

Muidugi oleneb walitsuse hääst tahtmisest, kas sarnane
asjakäik lõpmata pikale wenib, wõi tehakse temale lühike lõpp,
kuid see on ainult siis wõimalik kui walitakse sama tee, mida
meie siin tahame ettepanna. Usune, et meie ettepanek, olles
praegu ajutiseks riigi maatagawara kindlustamise abinõuks
tööliste, wõib tulewikus palju kaasaaidata maaküsimuse põhja-
likuks lahendamiseks.

Muidugi on asjata loota, et walitsus, kelle eesotsas
seisab Tõnnisson, omade mitmet liiki käsilastega, asuks sellele
teele. Maaküsimuse rutulist, põhjalikku ja tööliste kasulikku
lahendamist ei wõi ju oodata inimestelt, kes hädaldasid siis,
kui tasuta maawõrandamist nõuti, nimetades seda rööwi-
miseks päisa päewa ajal ja kelle pealekäimisel otsustati Balti
parunitele maa ja inventaari eest tasu maksta. Ei, — ini-
mesed, kes weel praegugi finnitawad, et maad tuleb wõrran-
dada järg järgult tarwiduse järele, lootes, nii soetada rohkem
kapitaliste tööliste klassi turjale ja kes lõpuks wahest unista-
wad sellest, kuidas tegelikku maawõrandamist senniks edasi

lühata, kunni tulewad wõimud Londonist (wõi „uuendatud“ Wenemaalt), kes aitawad sedagi neile soowimata maaseadust, kui mitte koguni häwitada, siis ometi põhjalikult muuta. Need inimesed, ütleme meie, ei suuda ja ei tahagi maaseaduse teostamise juures silmas pidada tööliste huwifid.

Mis peawad siin põllutöölised tegema? Kus wõiks leiduda wäljapääsutee?

Jääb järele enne kõike loota ainult enese jõu pääle. Maaküsimuse otustamise juures peetagu meeles wana rewolutsioonilise sotsialismi tõde, et tööliste wabanemine peab sündima tööliste klassi (muidugi organiseeritud tööliste klassi) enese jõupingutuste kaudu. Sellest järgneb, et töölised peawad ise energilise tööga oma kongressidel looma tarwilikud tingimused selleks, et põllutööliste klassi terwena saaks wõtta enese kätte wõimalikult ruttu kõik maa, mis kuulub praegu riigi maatagawarasse.

Kuid nii seisab ülesanne meie ees kõige üleüldisemates joontes, on meile ainult lähtekohaks. Kuidas kujuneks aga tegelikus elus see tööliste organisatsioon, mis wõimaldaks tähendatud ülesande teostamise?

Meie arwates on sarnane tööliste organisatsiooni kuu meile juba seaduses eneses antud, olgugi, et temale väga häbelik ja waewalt tähelepanew koht on jäetud — see on tööliste artell, ehk kooperatiiv, millest kõneleb maaseaduse § 15 p. b.

Utsja tähtsuse pärast oleme sunnitud selle juures pisut kauem peatama, et korraga ja lõpulikult häwitada töölistes need kahtlused ja arusaamatused, mis wõiwad tekkida ühenduses artelli küsimusega.

Artelli meie ei soowita sugugi tingimata, kui lõpuliikku põllumajanduse wormi. Temast kõneleme siin ainult kui ajutisest abinõust, mille kaudu saaks praegu kaitsitud põllutöölise huwid ja kindlustatud tema seisuford, — kuna tulewikus, kui põllutöölisel ja riigil hoonete ehitamiseks ja inventaari muretssemiseks tarwilikud rahasummad kättesaadawad, — ei takista artell põllutöölisel enese tahtmise järele walida üht kahest wõimalusest — kas minna tagasi wäikekoha pidamisele ja asutada eraldatud krundi pääle oma isikliku maja-

pidamist, ehk järe järgult parandades majapidamise- ja elutingimisi artellis edasi minna, kuni jõutakse täie ühis-
harimiseni.

Nii siis, meie ei taha siin töölisele midagi peale sun-
dida, mis temale vastu võtmata, meie kõneleme artellist, kui
ajutisest abinõust, mis aitaks töölisel tõepoolest maad enese
kätte võtta juba eelseisval Jüripäeval (1920) ja päästaks
meid pikast waevarikast maaseaduse läbiwiimisest, millest eel-
pool jutt oli ja mis lõpuks ikkagi heidaks kõik maa angel-
dajate ja hallide parunite kätte.

Artellide kokkuseade, majapidamise kord j. n. e. kujuneks
üleüldistes joontes järgmiselt.

Kõige kiiremas korras asuvad mõisa ja wallatöölised
artellide organiseerimisele, millest igaüks ühikult võttes oleksid
need juriidilised isikud, kellega riik peab tegema võderandatud
mõisate rendilepingud tulevasest Jüripäevast alates.

Nende artellide kujundamist koha peal juhiwad walla
komisjonid, kes koos seisawad kolmest liikmest: 1) üks
wallanõukogu tööliste rühma esitaja, 2) üks walla tööliste
seltsi (ametiühisuse) esitaja, ehk kui sarnast organisatsiooni wallas
ei ole, siis walib walla ja mõisa tööliste koosolek ühe esitaja
ja 3) esimesed kaks waliwad ühe esitaja walla kontroll komi-
soni liigete seas, kes selle walla artellikomisjoni juhatajaks saab.
Peale selle võtavad iga mõisa töölised ühe esitaja nõuandiva
häälega komisjoni saata.

Nende komisjonide ülesanded on: 1) artelli astuda soo-
wijate tööliste nimekirjade kokkuseadmine, 2) ühetasane tööliste
jaotamine ardelldes (arvesse võttes põllumaa suurust, hädust
ja tööliste soovisid.)

Järjekorras saavad (seaduse nõude järele) esimestena
artelli vastu võdetud töölised, kes rahwawäes tegewad, siis
kohalikud töölised. Linnade ja alewite töölised, kes artelldesse
soowivad astuda, teatawad sellest wallakomisjonile. Kom-
isjonid saadavad maakonna maakomiteedele (praeguolewatele)
artellide nimekirjad ühes teadaannetega, kui palju walla artelldes
wabasid kohti, ehk kui palju artelli astuda soowijaid, kes selles
wallas kohta ei leidnud. Oma ülesannete täitmise juures

tekkivate küsimuste lahendamiseks, kutsuwad komisjonid walla-
tööliste koosolekuid kokku.

Maakonna maakomitee walwab maakonnas ühetasase
tööliste artellidesse jaotamise järele ja teatab tööliste ülejäägist
(ehk maakonna artellides olevatest wabadest kohtadest teistes
maakondades kohata jäänud tööliste kohalekutsumiseks) päämaa-
komiteele, kelle käes on järelwalwe ühetasase tööliste artellidesse
jaotamise üle terwes riigis.

Ruidas oleks korraldatud majapidamine neis artellides?

Meie kujutame endile seda ajutist organisatsiooni järgmiselt:

Mõisa artell jagab mõisa põllupinna oma liigete wahel
kruntideks mis² maaseaduses § 17 ettenähtud töönormist suu-
remad ei tohi olla. Krunt seisab koos maatükkidest mis iga
põllu jagamise järele artelli liigete wahel, üskskule isiksule tar-
witada antud. Maasaaja harib oma krunti nii nagu ta
soowib — isiklikult oma perekonna jõuga, wõi ühiselt, kus
juures kõik põllusaadused krundilt tema ja ta perekonna tar-
witada jääwad (muidugi on wastastikune abiandmine artelli
liigete haiguse korral väga soowitaw).

Muidugi wõiwad tööliised, kui nad seda soowiwad,
mõisas ka täielikku ühisharimist sisse seada. See oleks koguni
kõige soowitawam.

Et hooned ja inventaar, mis otsekohele suu-
rmaapidamisele wastab, mõisates juba olemas on, siis
läheb sarnasel wiisil maaseaduse teostamine koguni wähe
maksima, wõrreldes nende miljardidega, mis kulufid maatükel-
damiseks ja iseseiswate wäikeste maapidamiste sisseseadmiseks.
Pääle selle on sel wiisil wõimalik teda otsekohe läbi wiia.

Osa neist hoonetest tarwitab artell ühiselt, näit. tallid,
laudad j. n. e. Heinamaa haritakse ühiselt, nõnda, et iga
artelli liige igast heina sordist oma osa saab, mis wastaks
tema krundi suuruselt. Karjamaa on samuti ühine. Mõisa
surnud inventaar läheb artelli kassasse, millest artellikomitee
liigetele põllutööriistu tarwitamiseks wäljaannab, j. n. e.

Artelli sisemist elu korraldab artellikomitee nende juht-
nöbrite järele mis wäljatöötatud maakonna tööliste kongressidel
ja kinnitatud seaduslikus korras. Artelli liikmed jaotawad ise

põllumaapinna eneste keskel (mis võib sündida ülewal nime-
tatud walla komisjoni walwe all). Waieluste puhul võib
kutsuda eriteadlasi — maamõõtjaid, mida küll waevalt tarwis
tuleb, sest artellimaade jaotamise juures ei ole iseäralikul
täpipealsusel suuremat tähendust, mis tarwilik on maa era-
omanduseks jaotamise puhul.

Artelli majapidamise wiljakuse tõstmiseks võib kutsuda
eriteadlasi — juhatajaid, kelle näpunäidete järele artell korral-
dab tööd. Juhatajale maksab terve artell palga natuuras
(wiljaga) ja rahas.

Sarnastele artellidele antaw riiklik abi oleks mitu
ford wähem sellest, mis tuleks anda üksikute maja-
pidamiste sisseseadmiseks. Siin ei ole tar-
wis ehitada uusi hooneid, muretseda korraga
hulk põllutööriistu j. n. e., — **need kõik on mõi-
sates olemas** ja neid võib kogu artell wäga hästi kasutada.
Sellepärast jõuab riik siin küll tarwilikku
abi anda, kui teda üleüldse peaks tarwis tulema.

Wõiks weel pikemalt kirjeldada elu artellides, kuid wäi-
kese raamatukese piirid on selleks liig kitsad. Sellepärast teeme
siin käsitatud seisukohtadest järgmise lühikese kokkuvõtte:

1) Et põllutöölised ei saa maaseaduses
ettenähtud wäikekohtasid palja maana
wastu wõtta, sest neil (kui ka riigil) puuduvad
**need miljardid, mis ära kulutsid wäikemaapidamistes
tarwilikkude hoonete ehitamiseks ja inwentaari mu-
retsemiseks, —** siis tulewad maad wõtma tingimata need,
kellel selleks raha on, nimelt sõja ajal rikkaks
lainud angeldajad ja hallparunid, kuna
tööline maaseaduses ettenähtud paradiisist ilma jääb;

2) Selle ärahoidmiseks ja tööliste seisukorra kindlus-
tamiseks tuleb maatööliste kongressidel walituselt nõuda, et
tema tulewal Jüripäewal mitte endiste omanikkudega
rendi lepinguid ei pikendaks, waid neid uuesti teeks
mõisa- ja wallatööliste artellidega, kes siis maaharimisele
asuksid, kas täieliku, wõi osalise ühisharimise alusel, — kui-
das nad seda ise tahawad;

3) Walituselt tuleks nõuda, et tema kiirelt eelmises punktis ülesseatud nõudmise täidaks, kuna maatöölise kongresside juhatused eht maakonna töölise nõukogude juhatused peaks kõik resolutsioonid, mis selle küsimuse kohta kongressidel vastu võetud, walitussele edasi saatma, nende juure lisades omalt poolt väljatöötatud määruste ja artellide sisemise korralduse, mida walitus kiire korras kinnitaks ja avaldaks.

Seltsimehed, nii on lugu maaküsimusega. Teie näete, et praegu ei maksa mõisaid jagada — sel korral sattusid nad hallide parunite ja angeldejate kätte, waid nad tulewad töölise artellidele üleanda.

Sõna on teie käes!

Näidake, et teil arusaamist on sellest, kus seisab teie kahju ja kus teie kasu!

E. Sosfialistide-Revolutionääride Partei

Tartu Komitee

A
53403

183517

www.books2ebooks.eu